

Vol III Issue X July 2014

ISSN No : 2249-894X

*Monthly Multidisciplinary
Research Journal*

*Review Of
Research Journal*

Chief Editors

Ashok Yakkaldevi
A R Burla College, India

Flávio de São Pedro Filho
Federal University of Rondonia, Brazil

Ecaterina Patrascu
Spiru Haret University, Bucharest

Kamani Perera
Regional Centre For Strategic Studies,
Sri Lanka

Welcome to Review Of Research

RNI MAHMUL/2011/38595

ISSN No.2249-894X

Review Of Research Journal is a multidisciplinary research journal, published monthly in English, Hindi & Marathi Language. All research papers submitted to the journal will be double - blind peer reviewed referred by members of the editorial Board readers will include investigator in universities, research institutes government and industry with research interest in the general subjects.

Advisory Board

Flávio de São Pedro Filho Federal University of Rondonia, Brazil	Horia Patrascu Spiru Haret University, Bucharest, Romania	Mabel Miao Center for China and Globalization, China
Kamani Perera Regional Centre For Strategic Studies, Sri Lanka	Delia Serbescu Spiru Haret University, Bucharest, Romania	Ruth Wolf University Walla, Israel
Ecaterina Patrascu Spiru Haret University, Bucharest	Xiaohua Yang University of San Francisco, San Francisco	Jie Hao University of Sydney, Australia
Fabricio Moraes de Almeida Federal University of Rondonia, Brazil	Karina Xavier Massachusetts Institute of Technology (MIT), USA	Pei-Shan Kao Andrea University of Essex, United Kingdom
Anna Maria Constantinovici AL. I. Cuza University, Romania	May Hongmei Gao Kennesaw State University, USA	Loredana Bosca Spiru Haret University, Romania
Romona Mihaila Spiru Haret University, Romania	Marc Fetscherin Rollins College, USA	Ilie Pinte Spiru Haret University, Romania
	Liu Chen Beijing Foreign Studies University, China	
Mahdi Moharrampour Islamic Azad University buinzahra Branch, Qazvin, Iran	Nimita Khanna Director, Isara Institute of Management, New Delhi	Govind P. Shinde Bharati Vidyapeeth School of Distance Education Center, Navi Mumbai
Titus Pop PhD, Partium Christian University, Oradea, Romania	Salve R. N. Department of Sociology, Shivaji University, Kolhapur	Sonal Singh Vikram University, Ujjain
J. K. VIJAYAKUMAR King Abdullah University of Science & Technology, Saudi Arabia.	P. Malyadri Government Degree College, Tandur, A.P.	Jayashree Patil-Dake MBA Department of Badruka College Commerce and Arts Post Graduate Centre (BCCAPGC), Kachiguda, Hyderabad
George - Calin SERITAN Postdoctoral Researcher Faculty of Philosophy and Socio-Political Sciences Al. I. Cuza University, Iasi	S. D. Sindkhedkar PSGVP Mandal's Arts, Science and Commerce College, Shahada [M.S.]	Maj. Dr. S. Bakhtiar Choudhary Director, Hyderabad AP India.
REZA KAFIPOUR Shiraz University of Medical Sciences Shiraz, Iran	Anurag Misra DBS College, Kanpur	AR. SARAVANAKUMARALAGAPPA UNIVERSITY, KARAIKUDI, TN
Rajendra Shendge Director, B.C.U.D. Solapur University, Solapur	C. D. Balaji Panimalar Engineering College, Chennai	V.MAHALAKSHMI Dean, Panimalar Engineering College
	Bhavana vivek patole PhD, Elphinstone college mumbai-32	S.KANNAN Ph.D , Annamalai University
	Awadhesh Kumar Shirotriya Secretary, Play India Play (Trust), Meerut (U.P.)	Kanwar Dinesh Singh Dept.English, Government Postgraduate College , solan

More.....

Address:-Ashok Yakkaldevi 258/34, Raviwar Peth, Solapur - 413 005 Maharashtra, India
Cell : 9595 359 435, Ph No: 02172372010 Email: ayisrj@yahoo.in Website: www.ror.isrj.net

Ekk/; fed Lrjkojhy fo | kF; kP; k foKku vfhk: phpk 'kfkf.kd
I á knukP; k I nHkkR I gl c/kkRed vH; kl -

i fo.k y{e.k dkBkns

Tlxnck , T; pds'ku I kd k; Vhps , I , uMh f" k{k.k"kkL= egkfo | ky;]
ckHkGxkD rk- ;dyk ft- ulfI d -

सारांश :

विद्यार्थ्यांनी शाळेत विविध विषयांचे ज्ञानार्जन करून परीक्षेत चांगले गुण मिळवण्यावर त्यांची शैक्षणिक संपादनूक अवलंबून असते. परीक्षेत चांगले गुण मिळवले म्हणजे विद्यार्थ्यांला त्या विषयात अभिरुची असतेच असे नाही. सध्याच्या संगणकीय युगात प्रत्येकाला विज्ञानावर अवलंबून राहणे अपरिहार्य झाले आहे. स्वावलंबी होण्याची जी विविध क्षेत्रे आहेत त्या प्रत्येकात विज्ञान असल्यामुळे विद्यार्थ्यांना या विषयात केवळ पोपटपंची करून काम भागवणे चालणार नाही. 10 वी नंतर विद्यार्थी विज्ञानशाखेचे पर्याय निवडत असतात. ही वास्तवता लक्षात घेवून इ. 9 वीच्या 100 विद्यार्थ्यांची (60 मुले व 40 मुली) यादृच्छिक नमूना निवड पध्दतीनुसार निवडण्यात आली आहेत. विज्ञानातील अभिरुची जाणून घेण्यासाठी एल. दुबे व अर्चना दुबे यांची प्रमाणित विज्ञान अभिरुची शोधिकेचा उपयोग केला आहे. संकलित माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन करण्यासाठी मध्यमान , प्रमाणविचलन , टी प्राप्तांक व सहसंबंध या संख्याशास्त्रीय साधनांचा उपयोग करण्यात आला आहे. संशोधनातून मिळालेले निष्कर्ष पुढीलप्रमाणे आहेत. 1) मुलींच्या तुलनेत मुलांची वैज्ञानिक अभिरुची जास्त दिसून आली. 2) वैज्ञानिक अभिरुची व शैक्षणिक संपादनूक यातील सहसंबंध हा धनात्मक उच्चस्तरीय आढळून आला. 3) वैज्ञानिक अभिरुची व शैक्षणिक संपादनूक यांच्यात सार्थक फरक आढळून असतो.

प्रास्ताविक :

आजचे युग हे विज्ञानाचे युग आहे. परंतु 15 व्या शतकाअखेर विज्ञान हा अभ्यासाचा स्वतंत्र विषय नव्हता. तर तो तत्त्वज्ञानाचा भाग होता. कालांतराने विज्ञान या विषयाला जीवनोपयोगी समजण्यात आले व विज्ञानाच्या शिक्षणावर भर देण्यात आला आणि त्यामुळेच विज्ञान हा विषय प्राथमिक स्तरापासून ते माध्यमिक स्तरापर्यंत सक्तीचा करण्यात आला आहे. विद्यार्थ्यांमध्ये प्राथमिक स्तरावरच आवड निर्माण केली पाहिजे. विज्ञान विषयात अभिरुची निर्माण करण्यासाठी विद्यार्थ्यांमधील जिज्ञासावृत्ती वाढली पाहिजे. ज्यामुळे विद्यार्थ्यांची अभिरुची वाढण्यास नक्कीच मदत होईल.

कोणत्याही प्रगतीचा पाया शालेय शिक्षणात असतो. अध्ययन अध्यापन प्रक्रियेत अध्ययनार्थींचा सहभाग महत्त्वाचा मानला जातो. विद्यार्थ्यांचे अवधान केंद्रीकरण तसेच आकलन या बाबींसाठी विद्यार्थ्यांस त्या संबंधित विषयाची आवड असणे. रस असणे आवश्यक असते. किंबहुना ती आवड नसल्यास निर्माण करणे हे अध्यापकाचे कर्तव्य आहे. विद्यार्थ्यांस संबंधित विषयात अभिरुची असल्यास विद्यार्थी शाब्दीक , कृतीयुक्त सहभाग घेते. तसेच विद्यार्थ्यांचे अवधान केंद्रीकरणही होते. आवड असल्याने आकलनही लवकर होते. परिणामी अध्ययन प्रक्रिया यशस्वी होण्यासाठी संबंधित विषयातील अभिरुची महत्त्वाची भूमिका निभावते. परंतु त्या अभिरुचीचा त्यांच्या संपादनूकीवर कसा व किती परिणाम होतो याचा सहसंबंधात्मक अभ्यास करण्यासाठी संशोधकाने "माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थ्यांच्या विज्ञान अभिरुचीचा संपादनाच्या संदर्भात सहसंबंधात्मक अभ्यास" ही समस्या निवडली आहे.

Title: "Ekk/; fed Lrjkojhy fo | kF; kP; k foKku vfhk: phpk 'kfkf.kd I á knukP; k I nHkkR I gl c/kkRed vH; kl -", **Source:** Review of Research [2249-894X] i fo.k y{e.k dkBknsyr:2014 | vol:3 | iss:10

मागील संशोधनाचा आढावा :-

मालविया डी.एस. (पीएच. डी. 1991) यांनी विद्यार्थ्यांच्या विज्ञान अभिवृत्ती व विज्ञान अभिरुची यांच्यातील सहसंबंध धनात्मक असतो असे शोधून काढले. 2) कार डी. के. (पीएच. डी. 1990) यांना 1) विद्यार्थ्यांमधील विज्ञान अभिरुची व शैक्षणिक संपादन यात सहसंबंध असून तो धनात्मक असतो. 2) विद्यार्थ्यांमध्ये विद्यार्थीनीपेक्षा विज्ञान अभिरुची जास्त असते असे आढळून आले. 3) म. शब्बीर अली (जीसी युनिव्हर्सिटी , फ़ैजलाबाद , पाकिस्तान) यांनी माध्यमिक शाळांमधील विद्यार्थ्यांच्या विज्ञान अभिवृत्तीचा महत्त्वाचा धनात्मक सहसंबंध त्यांच्या विज्ञानातील संपादनाशी असतो असे शोधून काढले. 4) हॉग आणि पाइपर (1982) यांनी आपल्या संशोधनातून 1) सकारात्मक अभिवृत्ती असणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे विज्ञानातील संपादन जास्त तर नकारात्मक अभिवृत्ती असणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे विज्ञानातील संपादन कमी असते असा निष्कर्ष काढला.

प्रस्तुत संशोधनाचे वेगळेपण :

प्रस्तुत संशोधनाच्या संदर्भात संशोधकाने विविध प्रकारची उपलब्ध संबंधित संशोधने अभ्यासली. वरील संशोधनातील निष्कर्षांचा संशोधकाने अभ्यास केला त्या आधारे प्रस्तुत संशोधनाची दिशा ठरविण्यास मदत झाली.

वरील सर्व संशोधनाचे निरीक्षण केले असता असे आढळून आले की माध्यमिक स्तरावरील इ. 9 वी च्या विद्यार्थ्यांसाठी विज्ञान विषयात "विज्ञान अभिरुची व त्यांचे विज्ञानातील शैक्षणिक संपादन यांच्यातील सहसंबंधाचा अभ्यास" या विषयावर संशोधन झालेले नाही.

प्रस्तुत संशोधन हे माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थ्यांच्या विज्ञान अभिरुची व त्यांचे विज्ञानातील शैक्षणिक संपादन यांच्यातील सहसंबंधाचा अभ्यास या विषयावर झालेले असून ते उपरोक्त संशोधनापेक्षा वेगळे आहे.

शिर्षक :

माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थ्यांच्या विज्ञान अभिरुचीचा शैक्षणिक संपादनाच्या संदर्भात सहसंबंधात्मक अभ्यास.

संशोधनाची गरज व महत्त्व :

गरज :

आजच्या काळात विज्ञानाचे महत्त्व अधिक मानले जाते. लोक विज्ञानाकडे अधिक लक्ष देत आहे. त्यामुळेच प्राथमिक स्तरापासून ते माध्यमिक स्तरपर्यंत विज्ञान विषय अनिवार्य करण्यात आला आहे. विज्ञानात अभिरुची वाढणे खूप गरजेचे आहे. त्याआधी विद्यार्थ्यांना विज्ञान विषयात अभिरुची आहे किंवा नाही हे जाणून घेणे गरजेचे आहे. विज्ञान अभिरुची वाढविण्यासाठी फार महत्त्वाचा आहे. विद्यार्थ्यांच्या अभिरुचीचा परिणाम हा त्यांच्या शैक्षणिक संपादनावर झालेला दिसून येतो. त्यामुळेच त्यांची विज्ञान विषयातील अभिरुची जाणून घेणे गरजेचे आहे. शिक्षकास देखील विद्यार्थ्यांची अभिरुची लक्षात आल्यावर आपल्या अध्यापनात इष्ट ते बदल करणे शक्य होईल.

- 1) विद्यार्थ्यांची विज्ञान विषयातील अभिरुची जाणून घेण्यासाठी संशोधनाची गरज आहे.
- 2) विद्यार्थ्यांची विज्ञान विषयातील अभिरुची व विज्ञान विषयातील शैक्षणिक संपादनाविषयी जाणून घेण्यासाठी संशोधनाची गरज आहे.
- 3) विद्यार्थ्यांची विज्ञान विषयातील अभिरुची व विज्ञान विषयातील शैक्षणिक संपादन यातील सहसंबंध जाणून घेण्यासाठी संशोधनासाठी गरज आहे.

महत्त्व :

विज्ञान हा विषय संशोधनाशी निगडित आहे. विद्यार्थी संशोधनाकडे वळले पाहिजेत म्हणून विज्ञान या विषयाला अधिकच महत्त्व प्राप्त झाले आहे. त्यामुळेच विज्ञान अभिरुची वाढणे महत्त्वाचे आहे. विज्ञान अभिरुची निर्माण होण्यासाठी अनेक घटक जबाबदार असतात आणि त्यामुळे या घटकाचा अभ्यास करणे ही फार महत्त्वाची गोष्ट आहे. माध्यमिक स्तरावर विज्ञान अभिरुची निर्माण होण्यासाठी अनेक उपक्रम राबविता येतील.

उदा. स्पर्धा परीक्षा , विज्ञानातील गमती जमती विज्ञान परिषद , विज्ञान जत्रा यांसारखे उपक्रम राबवून विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञान अभिरुची वाढविण्यास मदत होईल. विद्यार्थ्यांच्या अभिरुचीचा परिणाम हा त्यांच्या शैक्षणिक संपादनावर होत असतो. विद्यार्थ्यांची एखाद्या विषयातील अभिरुची लक्षात आल्यास त्यावरून त्यांच्या शैक्षणिक संपादन जाणून घेता येते. म्हणूनच य संशोधनास महत्त्व प्राप्त झाले आहे.

- 1) प्रस्तुत संशोधनामुळे विज्ञान विषयातील अभिरुचीची माहिती मिळेल.
- 2) विद्यार्थ्यांची विज्ञान विषयातील शैक्षणिक संपादनाची माहिती मिळेल.
- 3) विद्यार्थ्यांची विज्ञान विषयातील अभिरुची आणि शैक्षणिक संपादन यांमधील सहसंबंधाची माहिती मिळेल.

कार्यात्मक व्याख्या :

- 1) माध्यमिक स्तर : प्राथमिक शाळेतील शिक्षण पूर्ण करून पुढील शिक्षणाचा टप्पा म्हणजे माध्यमिक स्तर
- 2) विद्यार्थी : येवला तालुक्यातील संतोष श्रमिक माध्यमिक विद्यालय , बाभुळगांव येथील इ. 9 वीतील अध्ययनार्थी
- 3) अभिरुची : विज्ञान अभिरुची चाचणीमध्ये विद्यार्थ्यांनी संपादन केलेले गुण
- 4) संपादन : इ. 9 वी च्या विज्ञान विषयात विद्यार्थ्यांना प्राप्त झालेले गुण.

संशोधनाची उद्दिष्टे :

- 1) विद्यार्थ्यांची विज्ञान विषयातील अभिरुची शोधणे.
- 2) विद्यार्थ्यांचे विज्ञान विषयातील शैक्षणिक संपादन शोधणे.
- 3) विद्यार्थ्यांची विज्ञान विषयातील अभिरुची आणि शैक्षणिक संपादनाचा सहसंबंध शोधणे.

परिकल्पना :

शून्य परिकल्पना :

विद्यार्थ्यांच्या वैज्ञानिक अभिरुचीत आणि त्यांचे विज्ञान विषयातील शैक्षणिक संपादन यात सार्थ सहसंबंध आढळत नाही.

संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा :

व्याप्ती :

- 1) प्रस्तुत संशोधन हे महाराष्ट्र राज्यातील मराठी माध्यमातील इ. 9 वीच्या वर्गात शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांशी संबंधित आहे.
- 2) प्रस्तुत संशोधन विज्ञान विषयाशी संबंधित आहे.

मर्यादा / परिमर्यादा :

- 1) प्रस्तुत संशोधन हे संतोष श्रमिक माध्यमिक विद्यालय , बाभुळगांव (येवला) या एकाच शाळेपुरते मर्यादित आहे.
- 2) प्रस्तुत संशोधन हे इ. 9 वी च्या विद्यार्थ्यांपुरतेच मर्यादित आहे.
- 3) प्रस्तुत संशोधन हे विज्ञान विषयापुरतेच मर्यादित आहे.
- 4) प्रस्तुत संशोधनाचा कालावधी 2013-14 पुरताच मर्यादित आहे.

संशोधन पध्दती : प्रस्तुत संशोधनात वर्णनात्मक संशोधन व सहसंबंधात्मक अभ्यास या पध्दतीचा उपयोग करण्यात आला आहे.

माहिती संकलनाची साधने :

प्रस्तुत संशोधनासाठी एल. दुबे यांची प्रमाणित मानसशास्त्रीय चाचणी विज्ञान अभिरुची शोधिका चाचणीचा उपयोग केला आहे.

जनसंख्या :

प्रस्तुत संशोधनासाठी – नाशिक जिल्हा – येवला तालुक्यातील बाभुळगांव येथील इ. 9 वी मधील 100 ची नमुना निवड केली आहे. प्रस्तुत संशोधनामध्ये संभाव्यता पध्दती अंतर्गत सुगम यादृच्छिक न्यादर्श मधील लॉटरी पध्दतीची निवड करण्यात आली आहे.

संख्याशास्त्रीय तंत्रे/साधन :

प्रस्तुत संशोधनामध्ये मध्यमान , प्रमाणविचलन व सहसंबंध गुणांक/टी गुणांक या संख्याशास्त्रीय तंत्राचा वापर संशोधकाने केलेला आहे.

संशोधनाची प्रत्यक्ष कार्यवाही :

संबंधित विद्यार्थ्यांना माहिती संकलनासाठी मानसशास्त्रीय कसोटी देवून संशोधकाने प्रत्यक्ष शाळेत जावून नियंत्रित वातावरणात विद्यार्थ्यांना कसोटी विषयी माहिती देवून ती त्यांच्याकडून भरून घेतली. मानसशास्त्रीय कसोटीच्या आधारे प्राप्त झालेल्या माहितीचे योग्य संख्याशास्त्रीय तंत्राद्वारे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन करून त्या आधारे निष्कर्ष मांडून उपाय सुचविले.

संकलित माहितीचे विप्लेशण व अर्थनिर्वचन :

विद्यार्थ्यांचे विज्ञान अभिरुची व संपादणुक चाचणीतील मध्यमान व प्रमाणविचलन

कोष्टक क्र. 1

I eg	foKkukrhy vflk: ph		foKkukrhy I i kn.kd	
	e/; eku	lkek.kfopyu	e/; eku	lkek.kfopyu
Ehys N= 60	50.82	7.3	57.35	6.42
Ekyh N= 40	47.7	5.73	55	4.65

कोष्टक क्र. 1 यावरून असे लक्षात येते की , मुलांचे विज्ञान अभिरुची चाचणीतील मध्यमान 50.82 व प्रमाण विचलन 7.3 आहे तर मुलींचे विज्ञान अभिरुची चाचणीतील मध्यमान 47.7 व प्रमाण विचलन 5.73 आहे. म्हणजेच मुलांची विज्ञान अभिरुची मुलींच्या तुलनेत जास्त आहे. मुले बहुजिनसी तर मुली एकजिनसी दिसून आल्या. मुलांचे विज्ञानातील शैक्षणिक संपादनाचे मध्यमान 57.35 व प्रमाण विचलन 6.42 आहे तर मुलींचे विज्ञानातील शैक्षणिक संपादनाचे मध्यमान 55 व प्रमाण विचलन 4.65 आहे. म्हणजेच मुलांचे शैक्षणिक संपादन मुलींच्या तुलनेत जास्त आहे. मुले एकजिनसी तर मुली बहुजिनसी दिसून आल्या. विद्यार्थ्यांचा विज्ञान अभिरुची व शैक्षणिक संपादनातील सहसंबंध

कोष्टक क्र. 2

I eg	?kvd	e/; eku (M)	lkek.k fopyu (SD)	lgl cdk
Ehys & ekyh	foKku vflk: ph	50.2	7.12	0.81
%, dqk 100%	'kqf.kd I i knu	56.88	6.17	

कोष्टक क्र. 2 वरून असे लक्षात येते की, विज्ञान अभिरुची व शैक्षणिक संपादनातील सहसंबंध 0.81 असल्याने त्या दोहांतील सहसंबंध उच्चतम असून तो उच्चस्तरीय विश्वसनीय आहे.

परिकल्पना परीक्षण :

विद्यार्थ्यांच्या वैज्ञानिक अभिरुचीत आणि त्यांचे विज्ञान विषयातील शैक्षणिक संपादन यात सार्थ सहसंबंध आढळत नाही.

कोष्टक क्र. 3

py	l eg	e/; eku	lkek.kfopyu	Lokf/kurk	Vh eY;
Uá kn. kd	N=	56-88	6-17	98	
vflk; ph	100	50-2	7-12		11-32*

' = 0.05 सार्थकता स्तर

कोष्टक क्र. 3 मध्ये दिलेल्या माहितीच्या आधारे ष्ज मूल्य 11.32 आहे व स्वाधिनता मात्रा 98 आहे. 98 स्वाधिनता मात्रांकरीता संख्याशास्त्रीय टेबल डी मध्ये 0.05 स्तरासाठीची किंमत 2.01 असून 0.01 स्तरासाठीची किंमत 2.68 आहे. म्हणजेच 0.05 व 0.01 स्तरासाठीच्या किंमतीपेक्षा ष्ज मूल्य जास्त आहे. ष्ज मूल्य 11.32 जास्त असल्यामुळे मध्यमानातील फरक सार्थ आहे. प्रस्तुत संशोधनात प्राप्त ष्ज मूल्य हे नमुना ष्ज मूल्यापेक्षा अधिक असल्यामुळे शून्य परिकल्पनेचा त्याग केला.

निष्कर्ष :

- 1) मुलींच्या तुलनेत मुलांची वैज्ञानिक अभिरुची जास्त दिसून आली.
- 2) मुलांची वैज्ञानिक अभिरुची जास्त आढळल्यामुळे त्यांचे शैक्षणिक संपादन मुलींच्या तुलनेत जास्त दिसून आले.
- 3) वैज्ञानिक अभिरुची व शैक्षणिक संपादणूकीच्या संदर्भात मुली ह्या एकजिनसी तर मुले ही बहुजिनसी असल्याचे आढळून आले.
- 4) वैज्ञानिक अभिरुची व शैक्षणिक संपादणूक यातील सहसंबंध हा धनात्मक उच्चस्तरीय आढळून आला.
- 5) वैज्ञानिक अभिरुची व शैक्षणिक संपादणूक यांच्यात सार्थक फरक आढळून येतो.

पुढील संशोधनासाठी विषय :

- 1) ग्रामीण भागातील माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थ्यांच्या वैज्ञानिक अभिरुचीचा शोध घेणे.
- 2) आश्रमशाळा व खासगी शाळांमधील विद्यार्थ्यांच्या विज्ञान अभिरुची व अभिवृत्तीचा शोध घेणे.
- 3) माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थ्यांच्या वैज्ञानिक अभिवृत्ती व वैज्ञानिक अभिरुचीचा शोध घेणे व परिणामकारकता अभ्यासणे.
- 4) माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थ्यांच्या वैज्ञानिक अभिवृत्ती व विज्ञानातील शैक्षणिक संपादनाच्या संदर्भात सहसंबंधात्मक अभ्यास करणे.

संदर्भ सूची :

1. भिंताडे वि.रा. (2009), 'शैक्षणिक संशोधन पध्दती', पुणे : नित्य नूतन प्रकाशन.
2. मुळे रा.श. आणि उमाठे वि.तु. (1977), 'शैक्षणिक संशोधनाची मुलतत्त्वे', नागपूर : महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथ निर्मिती मंडळ.
3. डॉ. जगताप ह.ना. , (2007), 'शैक्षणिक व प्रायोगिक मानसशास्त्र', सोलापूर : नित्य नूतन प्रकाशन ,
4. कदम चा.प. , (2007), 'शैक्षणिक संख्याशास्त्र', पुणे : नित्य नूतन प्रकाशन.
5. Best J.W. & Kahn J.V. (2007) Research in Education Preanatices – Hall of Indian Private Limited, New Delhi.
6. Garrette , Henry E. (2008) , Statistics in Psychology & Education , Delhi Sujeet Publication.

Publish Research Article International Level Multidisciplinary Research Journal For All Subjects

Dear Sir/Mam,

We invite unpublished Research Paper, Summary of Research Project, Theses, Books and Books Review for publication, you will be pleased to know that our journals are

Associated and Indexed, India

- ★ Directory Of Research Journal Indexing
- ★ International Scientific Journal Consortium Scientific
- ★ OPEN J-GATE

Associated and Indexed, USA

- DOAJ
- EBSCO
- Crossref DOI
- Index Copernicus
- Publication Index
- Academic Journal Database
- Contemporary Research Index
- Academic Paper Database
- Digital Journals Database
- Current Index to Scholarly Journals
- Elite Scientific Journal Archive
- Directory Of Academic Resources
- Scholar Journal Index
- Recent Science Index
- Scientific Resources Database

Review Of Research Journal
258/34 Raviwar Peth Solapur-413005, Maharashtra
Contact-9595359435
E-Mail-ayisrj@yahoo.in/ayisrj2011@gmail.com
Website : www.ror.isrj.net